

geringen derefter ikke desto mindre uden alt Hensyn hertil ganske rolig forblev paa sin Plads. Men med den overordentlige Taalmodighed og med den ængstelig samvittighedsfulde Omhu for ikke at dømme overilet, som udmærker Folketinget, var der mange, der mente, at man skulde lade denne Sag løbe helt til Ende, og at man først derefter vilde være i Stand til med fuld Sikkerhed at bedømme Regeringens Holdning. Det er det, som nu er sket, og man maa da ganske vist ogsaa sige, at nu er der uægtelig i ingen Henseende længere nogen Tvivl mulig.

Jeg vil tillade mig for at se Tingene i deres fulde Sammenhæng at gaa lidt nærmere ind paa Regeringens Tilblivelse og dens hele Fortid. Da denne Regering for nu mere end to Aar siden traadte til, var det i den Egenskab, som man plejer at betegne som et Forretningsministerium. Den afgaaede Regering, der repræsenterede en Politik, som efter Valgene i 1895 ikke længere havde fast Fodfæste i noget af Tingene, var falden ved sine Forsøg paa ikke desto mindre at føre denne sin selvstændige Politik uden om eller paa Tværs af begge Flertallene. Derefter viste det sig ugørligt — for saa vidt det overhovedet blev forsøgt — at danne en Regering, som i udpræget Grad var Udtryk for et af Flertallene. Under saadanne Forhold er det naturligt at tage sin foreløbige Tilflugt til et Forretningsministerium. Her ved er imidlertid hos os at forstaa ikke ganske det samme som under lignende Forhold i andre Lande. Et Forretningsministerium er efter sin Natur et upolitisk, et politisk neutralt Ministerium, et Ministerium, som bør afholde sig fra Indblanding i de Spørgsmaal, der ere de for Partidannelserne til Grund liggende. Dette søger man ellers at sikre sig ved at vælge Personligheder, der saa vidt mulig ere farveløse, eller om de ikke ere helt farveløse, saa dog nogenlunde afbalancere hinanden. Hos os er dette ikke gørligt, fordi vi kun kende Højreministerier. Ministeriet var derfor sammensat af Mænd, der hver for sig personlig alle vare Højremænd, nogle havde endog taget mere eller mindre fremtrædende Del i den forudgaaende politiske Kamp. Ministeriets Karakter som neutralt Forretningsministerium laa dels i en stiltiende Forudsætning som given ved den hele politiske Stilling; dels i Hovedpersonernes Præg som administrative Embedsmænd og i Fraværelsen af hidtil ledende politiske Personligheder. Ud fra dette Synspunkt blev Ministeriet ved sin

Fremtræden modtaget og ogsaa de Udtalelser bedømte, hvormed det debuterede. Det vil erindres, at Konseilspræsidenten begyndte med her i Tinget at vægre sig ved at gentage den Erklæring, som hans Forgænger havde afgivet, om ikke under nogen Omstændighed at ville gribe til provisoriske Finanslove som politisk Kampmiddel. Under andre Forhold vilde en saadan Vægning have været tilstrækkelig Anledning for Folketinget til at sætte sig paa Krigsfod, men her blev den undergivet den fredeligst mulige Fortolkning. Man tillagde Ministeren den Mening, at sligt aldrig kunde falde ham ind, men at han kun ømmede sig ved at sige det for ikke straks at komme paa Kant med Lederne i det andet Ting. Og for øvrigt trøstede man sig med, at selv om Ministeren vilde, var det ikke ganske det samme som at kunne.

Saaledes gik da Regeringen fra første Færd ind til en fredlyst Tilværelse. Det kan næppe paastaas, at den gjorde noget overvældende, imponerende Indtryk. Det vilde maaske end ikke være helt urigtigt at sige, at en medvirkende Grund til, at Ministeriet fik saa fredelige Dage, var den, at det syntes at være en næsten alt for taknemmelig Opgave at angribe det. Hvorom alting er, Regeringen kunde glæde sig ved en saa nænsom Optræden af Folketinget, som det næppe er faldet i nogen anden Regerings Lod over for en lovgivende Forsamling, til hvilken den staar i politisk Modsætningsforhold.

Og i denne fredlyste Stilling kunde Regeringen uden al Tvivl have staaet endnu i Dag, hvis den selv havde villet. Saa stort er det Krafttab, som foregaaende Aars Misregering har medført for vort Land, saa stor den Afslappelse, der er fulgt efter, at en saadan stille Hendøsen forekom mange at være den naturlige og den lykkeligste Tilværelse. Men saa stærk er ogsaa den Naturens Lov, der er imod Tingenes Stillestaaen, at denne Folketingets tilsyneladende Falden til Ro straks medførte en modsvarende Bevægelighed i Ministeriet. Man skulde paa Forhaand ikke have troet, at denne Regering just vilde finde sin Opgave i at sætte Rigsdagen og særlig Folketinget Stolen for Døren; men ikke desto mindre udviklede den sig med overraskende Hurtighed til at blive en i sin Art endog ikke sædvanlig stormægtig Regering. Paa den ene Side har dette Ministerium i højere Grad end noget tidligere følt sig henvist til Finansudvalgets Medhjælp for at ordne endog